

Politiskt spel om klimatet

Insändare Hans Sternlycke, miljödebattör

Den tredje rapporten från FN:s klimatpanel IPCC, Intergovernmental Panel on Climate Change, där man kommer till åtgärderna, är mer politisk än de tidigare. Det var storartat att man kunde komma fram till en gemensam ståndpunkt. Men förslagen andas att kunna fortsätta tillväxtsamhället och den överdrivna konsumtionen som förut med bara en lätt omställning.

Man kan undra över om det verkligen räcker med 0,12 procent i minskad årlig tillväxt för att få 50-85 procent minskade koldioxidutsläpp till 2050, och klara att temperaturökningen jorden inte överstiger två grader, så att den inte blir självaccelerande. Om inte, kommer Sibiriens frusna myrar att tina upp, med stora metangasutsläpp, och Norra Ishavets is att smälta, med mindre av solstrålningen bortreflekterad.

Sternrapporten som kom i höstas räknar med att de åtgärder som behövs för att rädda klimatet kommer att kosta en procent av BNP, men att kostnaden för klimatförödelsen om vi inget gör kommer att vara mellan fem och tjugo procent av BNP.

Man kan undra över en del av IPCC:s förslag till åtgärder, som mer kärnkraft, om än bara med två procentenheter eller från 16 till 18 procent av elproduktionen, eller att man skulle kunna pumpa tillbaka koldioxid till jorden. Det verkar lite grand att hoppas på gudskelov, och tro på att vi har en tid, som vi inte har. Redan 2035 kommer jordens temperatur ha stigit två grader med nuvarande trender.

Vattenfalls pilotanläggning för kolförbränning med rent syre blir klar nästnästa år och sedan skall den provköras i tio år, först därefter kan man börja bygga fullstora anläggningar. Sedan har det framkommit allvarliga tvivel på att de täta berglagren verkligen håller tätt för koldioxiden.

Kärnkraften är inte klimatneutral. Den har en växthuseffekt som någonstans mellan fossilgas och olja enligt Ökoinstitut i Tyskland.

Uranmalm att bryta med nuvarande koncentrationer finns bara kvar några årtionden framåt. Sedan får man räkna med helt andra energikostnader och markförödelser. De radioaktiva gaserna från kärnkraftverken orsakar jonisering av atmosfären med idag oförutsägbara klimatkonferenser. Den stigande radioaktiva kontamineringen på jorden håller på att göra den ohälsosam att bo på.

Sedan kan man undra över klimatrapportens förord för förnyelsebara bränslen utan diskussion om klimateffekter. De kan innebära koldioxidutsläpp som är många gånger större än från fossila bränslen.

Etanol kräver enligt flera bedömningar 30 procent mer energi att framställa än som finns i bränslet. En fjärdedel av koldioxidutsläppen på jorden kommer från skogsröjningar för bland annat energiodlingar av biobränslen. I Brasilien riskerar man öken där det varit djungel. Det kraftfullaste sättet att rädda klimatet vore att återbeskoga jorden. Med riktig skog, inte eucalyptusplantager.

Det är inte bara klimatet som tvingar oss till en snabb omställning. Det kommer inte att finnas fossila bränslen nog kvar och det kommer inte att finnas förnyelsebara bränslen nog att ersätta mer än en liten bråkdel med vår slösande energikonsumtion. Den olja vi kan hämta upp

kommer att minska inom ett par år, eller om 25 år enligt optimisterna. Och kolet, som troddes vara ett par hundra år, sägs nu komma att minska om 25 år.

IPCC-rapporten syns omedveten om det i talet om att använda mindre fossil energi och att flyga mindre. När flygplanet inte längre har bränsle, kommer himlen inte längre att fördunklas av dem, och den 0.9 graders temperatursänkning det inneburit att försvinna.

Vi kommer inte att kunna fortsätta att producera vår mat med tio gånger mer energi än som finns i den, utan måste tillbaka till gamla tiders jordbruk, där den använda energin var ungefär densamma som i maten. Och vi kan inte fortsätta att kassera hälften av maten i hemmen och på väg till hemmen.

Våra hus kan byggas så energisnåla att de inte behöver mycket mer tillskottsvärme än vad de boende ger. Men den energisnålheten får inte förloras genom att husen kräver onödigt energi att bygga. Betong och stål är tveksamt. Isoleringen bör vara av naturmaterial, som binder koldioxid, och som kräver kanske tjugondelen av energin att framställa mot dagens isolermaterial.

I stället för förbränningsmotorer måste vi ha eldrift och vi måste åka det mesta kollektivt. En elmotor är 95 procent energieffektiv medan en bensinmotor bara utnyttjar en fjärdedel av energin. Det finns nog vind för den el vi behöver och priset är konkurrenskraftigt. Solel kommer att bli det. El ger miljöproblem i form av magnetfält, men de är lättare att åtgärda än de problem som förbränningsmotorer ger.

USA anser inte sin livsstil förhandlingsbar. Kina vill inte minska sin energiförbrukning, när det är Väst som står för de stora utsläppen. Vår statsminister tycker att andra länder borde göra mer. Vi gör redan mycket av det som krävs i klimatrapporten. Sorterar sopor bland annat. Vi skall dock inte angripa bilen, och inte höja bensinskatten, men ha moderna bilar (miljöbilssubventionen med 10.000 kronor plus 6.000 kronor i trafikskatterabatt syns mig tveksamt etanolstöd). Finansministern däremot vill ha ökad koldioxidbeskattning.

Handeln med utsläppsrättigheter för koldioxid blev en flopp. Varje land i Europa tilldelade sin industri fler än den behövde. Priset sjönk till en tia för ett ton koldioxid. Enligt Ottmar Edenhofer på klimatforskningsinstitutet i Potsdam borde det vara trettio gånger högre, omfatta alla branscher och alla kontinenter. Richard Starkey på Tyndalls forskningscenter i Manchester vill ha ransoneringskort på koldioxid för privata utsläpp och att företagets del skall auktioneras ut med krympande kvoter varje år, inte tilldelas.

Man kan ju hoppas att klimatrapporten följs av hårda beslut. Att politikerna inte försöker blunda.

Hans Sternlycke